

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UCCA 64-66 SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 száma

XXXIV. évfolyam 108. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Hétfő, 1928 május hó 14.

Megkongatták

a vészharangot egy csomó erdélyi magyar középiskola fölött. A sirjukat előre megásta az Angelescu-féle rendszer, s most a kegyelem-dőfést maguk a fenntartó hatóságok kénytelenek megtenni. Mint Dobozsi Mihály az ifjú hitvesét, hogy pogánykézre ne jusson, a saját kardjával ölte meg, kivégzik a tulajdon iskoláikat. Nincs pénz, nincs pénz, nincs pénz. A hatalom elvette a birtokot, megbénította a vagyonnal való gazdálkodást, megtagadta a békeszerződéssel kikötött államsegélyt, s lassó vetett tanintézetek nyugodt haladására. Eltönte az anyagi és szellemi forrásokat, a melyből táplálkoztak, s a lassu, de biztos sorvadás vigasztalan sorsára juttatta őket. Az iskolai oktatás nem törvén megállást, még kevésbé visszaesést, a magyar kultúra varázsa egyre többet veszít a hatásából. Ma már ott tartunk, hogy még magyar lelkekben is kétségek támadnak, van-e szükség egyáltalán magyar felekezeti iskolákra, s nem kár-e azért a roppant erőfeszítésért, amit annyi más kulturintézmény erősítése, vagy alapítása helyett a fenntartásukra fordítanak?

A csüggedésnek ez a komor szelleme borong abban a döbbenetes elhatározásban is, hogy középiskoláink egy részét meg kell szüntetni, más részét egészen az aljáig le kell rombolni. Nincs pénz, nincs pénz, hangzik a kísérteties szólam, s azt várják, hogy egyszerűen tudomásul vegyük, vagy talán tüntető tapssal fogadjuk az iskoláink halálos ítéletét.

Nem. Egy csöppet sem vagyunk elragadtatva a határozattól, s a legkevésbé sem vagyunk hajlandók egyszerűen tudomásul venni a leépítés vészjósló szándékát. Elismerjük, hogy fenntartó hatóságaink súlyos válságban vannak és nem a saját hibájukból kerültek arra a sorsra, hogy csődöt mondjanak. De meggyőződésünk és még inkább hitünk, hogy ma még nem állt be a végső, a katasztrófális pillanat, ma még a bölcsesség, a belátás, az akarat, az energia, de főképp a fajszeretet megválthatja válságba került iskoláinkat. Ma még vezető férjainknak és intézményeinknek módjuk van rá, hogy felriasszák közönyéből és talpra állítsák az álmokóros közvéleményt, amely még jobban elfásul, elborul, fátalmusba hull vissza, ha a felsőbbek pesszimizmusának a ködét is érzni a mellén. Várjunk Esméljünk föl. Töltsük meg bizalommal és elszánással a magyarság lelkét. Iskoláinkat, intézményeinket senki ne bántassa büntetlenül. Nyomorukban, szenvedéseikben szorossuk százszor jobban, mint valaha legszebb virágzásuk idején. A granadai mór hiába fog a menekülés hídjáról visszahajítani, ha egyszer a város már elveszett. Az utódok is megélik, ha mint aszony siratja azt, amit mint férfi, nem tudott megvédeni.

Nem tudunk belenyugodni abba, hogy iskoláinkat egyetlen osztállyal is ledegradálják. S a romániai magyarságnak sem szabad belenyugodnia. Várjunk. Tartsunk ki. Bőjtöljük ki ezt az Alba-korszakot, ezt a Bach-korszakot, nem tarthat már sokáig. A román-ság közszelleme is meg fog ujulni. A világé is. Munkánk, hűségünk, kulturánk, igazságunk követeli a hamaros megváltást. Mindent visszaszereshetünk, amit erővel elvettek tőlünk, de semmit többé, amiről magunk lemondunk. Kövessük Deák ez intelmét, ragaszkodjunk iskoláinkhoz, mentsük meg őket, tartsuk fel minden poklokon keresztül. Szégyen és gyalázat volna, ha hitvány anyagi okokból bukni engednők a magyar kultúra ősi fenntartó bástyáit, ha nem adnánk oda utolsó fillérünket is nemzeti nyelvünkért, iskoláinkért. **Elő a földön a magyar jövőért!**

A régenstanács pártközi kormány kinevezését tervezi

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Curentul című bukaresti lap ma reggeli száma egészen biztos forrásra való hivatkozással szenzációs hírt közöl. Eszerint a régenstanács maga elé rendelte az ellenzéki vezéreket, s állítólag Averescu tábornok már meg is jelent s informálta a régenstanácsot a politikai helyzetről. Hír szerint a régenstanács egy magasrangú jogászbembert is

magához kéretett, s véleményét kérte, miképpen lehetne

egy pártközi kormányt kinevezni és a szabadválasztásokat kiírni?

Politikai körökben egyelőre kételkedéssel fogadták a Curentul szenzációs hírét, de azért a kombinációk megindultak.

Kína a Népszövetség sürgős összehívását kéri

TOKIO. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az előrenyomuló japán hadoszlopokat Amerika és az eurpai tengeri nagyhatalmak fel-szisszenése nem állította meg utjukban. Csinanfut a japán hadsereg teljesen megszállotta. Japán haditevékenysége azonban ezzel nem merül ki. A hadvezetőség felszólította a vasutigazgatóságot, hogy újabb hadtestek szállítására tegyen előkészületeket. Május 13-tól 31-ig huszezer embert, 5360 lovat, megfelelő tüzérséget és municiót kell Santungba szállítani. Ezzel a japán haderő Kínában huszonnyolcezer emberre emelkedik.

Csinanfutban huszezer nacionalista kínai megadta magát s így a japánok előtt jelen pillanatban számbavehető kínai haderő nincsen.

Harc csak Santung környékén folyik még változatlan hevesseggel, a japánok győzelme azonban bizonyosra vehető. A kínaiak vesz-

tesége szinte felbecsülhetetlen. A délkinaiak egyik elvágott csapattestét a japánok lefegyverezték.

A kínai kormány az eseményekkel szemben teljesen tehetetlenül áll, és a Népszövetség-nél keres védelmet. Táviratilag kérte a Népszövetség sürgős összehívását. Ez a hírt genfi jelentés is megerősíti azzal a kijelentéssel, hogy Kína a Népszövetségtől várja a parancsot, hogy a japánok Santungból kivonuljanak s megszüntessék a csapatszállításokat.

Párisból jelentik: Japán-kínai háború élénk kihatással van a francia politikai helyzetre is. Beavatott politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy Poincaré rövidesen átveszi a külügyminiszterséget, leg-alább átmenetileg. Briand betegsége ugyan is zavarólag hat a jelenlegi körülmények között, amikor a kínai helyzet a legnagyobb figyelmet és aktív külpolitikát követel.

Tovább folyik az újságírók letartóztatása Bukarestben

Letartóztatták az Ullstein-cég belgrádi levelezőjét is

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A gyulafehérvári gyűlés alkalmával letartóztatott újságírók helyzetében semmi változás sem történt, sőt

újabb letartóztatásokat eszközöltek a bukaresti hatóságok.

Emil Samoilă, a Dimineata és az Adeverul munkatársát, miután szabadonbocsátották, tegnap újabb letartóztatták. Kiderült ugyanis, hogy Samoila egyúttal a Jasiban megjelenő Opinia lapnak is tudósítást küldött. Ezért a tudósításért a lap szerkesztőjét, Ghiuleát vették fogságra s most, Samoila újbóli letartóztatása után a jasi vezető ellenzékiek közbenjárására Ghiuleát szabadonbocsátották.

Egy másik külföldi újságíró kiutasítottak az ország területéről.

Ismeretes, hogy letartóztatták az Ullstein berlini kiadócégnak bukaresti levelezőjét, Cazanát is. Amikor a berlini cég erről a letartóztatásról értesült, táviratilag utasította Mrzldak Max belgrádi levelezőjét, hogy utazék azonnal Bukarestbe, s érdeklődjék a letartóztatott Cazana sorsa felől, s intervenáljon szabadlára való helyezése ügyében.

Mrzldak alighogy megérkezett a fővárosba, megjelentek nála a rendőrség emberei s őt is letartóztatták.

A Bukarestben tartózkodó külföldi újságírók elhatározták, hogy Jilavára mennek, hogy újságíróvársaikat meglátogassák és hogylétükről érdeklődjének. Az újságírók tegnap délután három órakor le is mentek Jilavára, ahol a börtönparancsnokság elutasította kérésüket. Lembey a Times bukaresti

tudósítója, memorandumban tiltakozott a hatóságok önkényes eljárása ellen, s kijelentette, hogy

a bukaresti külföldi lap tudósítók szolidaritást vállalnak a letartóztatottakkal.

A tegnapi napon a bukaresti újságírók központi egyesülete értekezletet tartott. Az értekezlet elítélte a hatóságok által alkalmazott intézkedéseket, amelyek megnehezítik a lapok működését, s az újságírók tevékenységét, és felszólították az egyes újságíró szervezeteket, hogy közös memorandumban tiltakozzanak a letartóztatások ellen.

A nemzeti-parasztpárt képviselői résztvesznek a csehszlovákiai parasztpárt prágai kongresszusán

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nemzeti-parasztpárt legutóbbi értekezletén úgy döntött, hogy a párt képviselői fogja magát a csehszlovák parasztpárt prágai kongresszusán. A delegációban résztvesznek Mihalache, Vaida Sándor, V. Madgearu, Pan Halippa, Pop Csicsó, Pelivan, Ed. Mirto és Ghejmegeanu. Ezen alkalommal ismét fel fogják venni a barátságos közefedés fonalát. A cseh parasztpártiak kongresszusa kapcsolatban van a tíz éves fennállásuk jubileumával. A jubileummal kapcsolatban nagy ünnepek lesznek a kongresszus után, melyen a román kiküldöttek is részt vesznek, s ugyancsak megtekintik a prágai földművelésügyi kiállítást.

32 párt vesz részt a német birodalmi választásokon

(A Brassói Lapok Berjini tudósítójától.) A küszöbön álló német birodalmi gyűlési választásokon a központi bizottsághoz beérkezett jelentések szerint 32 párt vesz részt önálló listákkal. Természetesen a „bevezetett” pártok túlnyomó része komoly szereplőként nem jön tekintetbe és az első hét párt mérkőzésének eredményeként fog kialakulni az új parlament képe. Mindazonáltal érdekesnek tartjuk a választáson résztvevő pártok pontos listáját a következőkben közölni:

1. Szocialdemokrata párt.
2. Német nemzeti néppárt. (A nagyipar és nagytőke pártja.)
3. Német centumpárt. (A katolikus egyház köztársasági alapon álló s jobb- és baloldal közötti közvetítő politikai pártja. Vezére Würth József volt kancellár.)
4. Német néppárt. (Spremann külügy miniszter pártja.)
5. Kommunista párt.
6. Német demokrata párt.
7. Bajor néppárt. (Katolikus jellegű párt.)
8. Baloldali kommunisták. (Trockij hívei.)
9. Német középosztály pártja. (Gazdasági párt.)

10. Nemzeti szocialista német munkáspárt. (A Hitler-csoport kampós kereszt listája.)
11. Német parasztpárt.
12. Nemzeti fajvédő blokk. (Ludendorff.)
13. Német-hannoveri párt.
14. Fajuszövetség.
15. Keresztény-nemzeti parasztpárt.
16. A népjogok és vajorizáció pártja.
17. Evangélikus névközösség.
18. Kézművesek és iparosok pártja.
19. Független szocialdemokrata párt.
20. Az infláció károsultjainak szövetsége.
21. Német ház- és tejetulajdonosok pártja.
22. A nemzeti kisebbségek blokkja.
23. Ó-szocialdemokrata párt.
24. Népjóléti párt.
25. A károsultak birodalmi pártja.
26. Felértékelési és felépítési párt.
27. A népjogok és felértékelés munkaközössége.
28. Keresztényszocialista párt.
29. Német-szociális párt.
30. Szász parasztok pártja.
31. A jog és lakóvédelem pártja.
32. Evangélikus népszolgálat listája.

Megkezdődött a legnagyobb harc a kapitalizmus történetében

Egymásnak rohant a két petróleum-mamut-tröszt

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az évek óta folyó harc a két mammut-tröszt, az angol Shell-csoport és az amerikai Standard között már nem egy ízben szerepelt a napi sajtó hasábjain. A két ellenfél harca nagy horderejű világpolitikai események és folyamatok rugója lett a háború befejezése óta.

Nemcsak diplomáciai fegyverekkel folyik a küzdelem a világ olajkincseinek birtokáért, hanem gazdasági téren is, úgy az árpolitikában, mint a londoni és newyorki tőzsdéken. Aki az angol külpolitika tendenciáit figyelemmel kíséri, annak nyomban fel kell, hogy tűnjön, az olajjal fennálló szoros kapcsolatot. Mint köztudomású, az orosz kérdés, illetve az angol-orosz konfliktus előidéző oka leginkább a bakui olajmezőkön keresendő. Hogy Amerika pedig milyen célokat követett a legutóbbi panamerikai konferenciával, az sem titok, a beavatottak előtt. A mezopotámiai olajterület és a wahabítáknak Irak elleni mozgolódása között is kapcsolat van. Az angol és az amerikai külpolitika tehát mindegyik „olajos” és a viszony a két szövetséges között napról-napra hűvösebbé válik.

A hordó fenekét a tavaly történt angol-orosz diplomáciai szakítás törte ki, illetve az ezt előidéző szerződés, amelyben a szovjet a Shell oroszországi koncessziós területeiből évi 10,000,000 barrel olajat ad el az amerikai Standardnak, hogy az angol olajmonopóliumot Indiában és Egyiptomban megtörje. A Shell-csoport rendkívül tehetséges feje, Sir Henry Deterding, miután az amerikaiak terve tudomására jutott, kijelentette, hogy az így eladásra kerülő olaj „lopott” (stolen oil) és minden erejével küzdeni fog az ellen, az unfair módszer ellen.

Azon a napon, amikor megérkezett az első Standard tankgőzös, Bombayban, a Shell-tröszt erősen redukálta árait. Olyan mélyen leszállította a keletindiai mezőkről származó benzint, hogy az amerikaiak képtelenek voltak áraitak ehhez alkalmazni.

Sir Henry felvette a keztyűt, amelyet a szovjet és Amerika dobott elébe, de sokkal nagyobb szabású tervet forgatott agyában, amelynek kivitele a legérzékenyebb pontján találta Amerikát.

Lassan, de annál kitartóbban vásárolni kezdett Amerikában és hatalmába kerítette

az amerikai olajmezők tizenkettődrészét. Ennek a politikának a tudatára csak most ébredt Amerika. Egy leleplezés, amelyet nemrég Wilbur államtitkár tett a sajtóban, arról szól, hogy a Shell tulajdonába jutott az amerikai haditengerészet egyik kaliforniai tartalékmezeje és az ottani kitermelt olajat Japánba szállítja. Erre megindult a lavina. Mialatt Amerikában ráeszméltek a brit olajpolitika legújabb sikerére, már megjelentek a Shell tankhajók Indiában és Egyiptomban — amerikai olajjal. Előállott a legfurcsább eset. Indiában az amerikaiak adnak el a szovjettől lopott angol olajat, az angolok pedig amerikai olajat, hogy egymást a piacról kiszorítsák.

A két óriási olajkoncern között nyíltan tört ki a harc.

A világ legnagyobb olajkonzumense Amerika. A 22 millió automobil, a rengeteg gyár, villanytelep, repülőgép, hajó, vasutak, stb., mind olajra vannak berendezve. A világkonzum fele Amerikára esik. Minden U. S. állampolgár, akár asszony, vagy gyermek, évente fejéenként 157 liter olajat fogyaszt. Amerika vitális érdeke az olajkérdés. Ma még Amerika a legnagyobb produktív ország. A világ olajtermelésének 70 százaléka az Egyesült Államokból ered. A rohamos szükséglet arra bírta az amerikai olajtársaságokat, hogy a birtokukban levő kincset mohón, minden eszközzel kiragadják a földből. A rablógazdálkodás legrosszabb formájában. A kiábrándulás azonban nem várható sokáig. Szűrke statisztikai adatok és különböző szakvélemények oda konkludálnak, hogy az Egyesült Államokban 1935. és 1935. között kiapad az utolsó olajkut.

A politika egyszerű számításon alapszik, amelyet minden gyermek megérthet. Míg a Standard teljes erővel kiaknázza az amerikai olajkészleteket, addig az angol kézben levő óriási tartalékokat benn hagyja a földben. Hogy a kitermelés folyamatát pedig elősegítse, teljes erejével azon van, hogy az amerikai olajkészletet, amelynek egytizenkettőde kezében van, minél előbb kiaknázza.

A jelenlegi iramban Amerika 1934-ben matematikai pontossággal feltélenül kész lesz.

Az amerikai olajkutak nem adnak több olajat. Amire ez bekövetkezik, a világ olajkészlete 47,000 millió barrelre apad le csupán. Ennek 70 százaléka, tehát kb. 33,000 millió barrel felett akkor már a Shell-Anglo Persian-tröszt fog diszponálni. Így azután teljes világmonopóliumot fog szerezni, legnagyobb konkurrens csupán az orosz olaj lesz, mely akkor még 12,000 barrel felett fog rendelkezni.

A két gigászi ellenfél tehát nyíltan összecsapott.

Megérkezett
a legújabb típusu
DAUERWELLER

(ÖRÖKHULLÁMOSÍTÓ)
négy hónapra garantálva.

2884

MOLNÁR, Koronával szemben.

A jövő szempontjából Anglia van fölényben. Geológusai már évek óta járják a világot és olajat keresnek, — de nem aknázzák ki az explorált „folyékony aranyat”. A Standard pedig lázas igyekezete dacára, hogy újabb koncessziókra és olajtartalékokra tegyen szert külföldön, már részben elkésett. Míg Amerikában orgiákat ült az olajláz és ész nélkül furták, szívták ki a földből a petróleumot, amelynek célja óriási olajrezervák felhalmozása, olyan helyzetet teremtett, amelynek gyümölcsét csak évek múltán fogja élvezni Nagybritánia.

Mert csak most mutatkozott ennek a politikának helyes volta. A kormány minden olyan kísérletet, amely idegen olajkoncessziók megszerzésére volt irányítva, minden erejével támogatott. Végül mindig gondja volt arra, hogy petróleumrészcények csak brit alattvalók között cseréljenek gazdát és azokat soha idegen meg ne tudja szerezni. Ennek köszönhető, hogy Anglia a jövő olajpiacán diktálni fog. Akié pedig ez a nyersanyag, azé a hatalom.

★

Jó ezeket tudni. Lehet, hogy a közeljövőben gyanus jelszavak hangzanak majd föl, tendenciózusan és programszerűen készíve elő az új világháborút, amely Anglia és Amerika között fog kezdődni. Jó lesz majd akkor ráeszmélni arra, hogy miért kellene millió és millió embernek meghalnia: Azért, hogy az angol Shell-csoport és az amerikai Standard megtalálják a számításukat.

Megtorolják a ditrói csendőrbatalistát

Lefolytatták a hivatalos vizsgálatot

CSIKSZEREDA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Pár nappal ezelőtt közöltük azt a táviratot, melyet a csikmegyei Magyar Párt elnöksége küldött Duca belügyminiszterhez, melyben kérték a minisztert, hogy Dioneziu Naznan, ditrói csendőrmester ellen indítsák meg a legsürgősebben a vizsgálatot, mert az őrmester egy nyomozás során legkegyetlenebbül bánt el Siklodi Imre és Gál Imre gyanúsítottakkal.

Duca miniszter megkapta a táviratot és dicséretére legyen mondván, azonnal intézkedett. Kiküldötte Ditróra Starac közigazgatási vezérfelügyelőt és Buesan 8-ik csendőrezredbeli őrnagyot, hogy a Magyar Párt bevonásával lefolytassák a hivatalos vizsgálatot.

A ditrói községhezárára hívták a két ditrói székelet, akik részletesen előadták megveretésük körülményeit. A miniszteri kiküldöttek a nyilatkozatokat részletes jegyzőkönyvbe foglalták és szigorú megtorlást helyeztek kilátásba a Magyar Párt kiküldöttjeinek: László Dezső dr. kamarai képviselőnek és Liebl Ede bankigazgatónak.

Csikvármegye népe, de az egész Erdély magyarsága türelmetlenül várja a brutális csendőrmesterek elleni szankciókat. Az addigi verések után vajmi ritkán számolhatunk be arról, hogy a bűnösök valóban elvették büntetésüket. De ebben az esetben hisszük, hogy eredménnyel fog járni a gyorsan megindított vizsgálat.

A csikmegyei Magyar Párt erélyes fellépése és a megindított eljárás biztatást nyújt a meggyötört székeletységnek arra, hogy a szenvedéseket orvosolni lehet. Ezzel kívánatos, hogy a brutalitásokat mindenféle nélkül azonnal adják tudtára a párt vezetőségének.

Érettségire, középiskolai magánvizsgákra osztályos-szevonással is a leggyorsabban készít elő a
ZSOLDOS tanintézet
BUDAPEST, VII. DOHÁNY-U. 84. Teljes anyagi felelősség

**Legszebb
selyem és
grenadín
ujdonságok**

CZINK & VERZAR

DIVATÜZLETÉBEN BRASSÓ
Kolosvár és Welsz Mihály-u. sarok

Négy biharmegyei községben a Gyulafehérvárról hazatérő parasztok elkergették a bírót, a jegyzőt, forrongtak és pusztítottak

Vaskóh utcáin gépfegyveres csendőrség őrzi a rendet — Lerombolták egy erdőtanácsos lakását

Nagyvárada. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nyilvánvaló volt, hogy a gyulafehérvári nagy népgyűlésnek ahol az ország akaratát nyilatkoztatták meg, még sok mellékzongája lesz és nem mulik el az a nagy horderejű esemény nyomtalanul.

A Biharmegyei részvevő küldöttség csendesen és rendben érkezett vissza azon a külön szerelvényen, amelyet dr. Lazar Aurél a nemzeti parasztpárt bihari korifeusa szerzett számukra Tövisen, amikor már bizonyossá vált, hogy a bukaresti felvonulásból nem lesz semmi és a tömegek megkezdtek a hazaözönlést. A Nagyváradra befutó vonat a színes sűrű parasztok ezreit hozta magával, akik azonnal tovább indultak falvaikba, amelyekből gyalog tettek meg az utat hegyszakadékokon, ösvényeken és erdei utakon keresztül, haránt irányban egész Gyulafehérvárig. A visszaözönlés csendes volt, de annál nagyobb zajjal járt a hazaérkezés.

A delegátusokat körülvevők az itt honmaradtak és kérdések özönével ostromolták meg: mi volt? hogy volt? jobb lesz-e már ezután?

A bihari, hegyvidéki falvak parasztságának különösen meg van az oka a panaszkodásra, a kormány gazdaság politikája kiütötte szájukból a kenyeret azzal, hogy a bihari fapari telepek majdnem kivétel nélkül leállították a munkát és

Biharban ezer és ezer ellátatlan paraszt vegetál kenyér és kereseti forrás nélkül, akik csak az elmúlt hetekben küldöttségek a bihari prefektusnál, Tempelean Dezsőnél és a képviselőknél, hogy adjanak számukra szükség gabonát és kukoricát mert éhenhalás előtt állanak.

Dr. Bancilla Juon és Gombos Traian országgyűlési képviselők intervenciójára ki is szállott egy belügyi inspektor a helyzet bevizsgálására. Az inspektor referált a kormánynál és a kormány úgy döntött, hogy

az éhező mővidékeknek olcsó kölcsönt folyósít.

Hogy azóta kapott-e pénzt a Belényes és Vaskóh vidéki parasztság, nem tudjuk, de alighanem elég felvilágosításul szolgálhat az a tény, hogy a Biharból Gyulafehérvárra érkező delegáció számárányát tekintve is egyike volt a legtekintélyesebbeknek.

Amikor tehát a Gyulafehérvárról visszatért küldöttségek tagjait az idehaza maradtak, körülvevők az egyszerű emberek, örömmel adták meg a választ:

Itt a szabadság — mondották — ezután az lesz amit a nép akar! Ezt határoztuk Alba Julián!

A vérmesebbek még ezt kiáltozták: Vaskóhn, Petroszon, Gurányban, és Tenkenéplakon, hadi vegye mindenki tudomásul:

— Most már adót se kell fizetnünk többet! Nem nyuznak meg bennünket a bíró, a jegyző, a végrehajtó!

Természetesen lett öröm a kis román falvakban, ahol aligba akad sok újságolvasó ember s nincs mit csodálkozni, hogy a szabadság kikiáltását mindnyájan a saját szájukra szerint értelmezték. Először is összeröppent a falvak népe Petroszon, Gurányban és Tenkeséplakon a bírók és jegyzők ellen, akik hanyathomlok menekültek.

Már az a jegyző és az a bíró, amelyik tudott, amelyiket hopponfogták, azt kegyetlenül elagyabugyálták. Ezután elfoglalták a községházakat és új bírót választottak, a kik magukhoz vették a községi pénztárat, a pecsétet, és a bíró táblát átakasztották az új bíró házára.

Gurány községben a nagyobb arányú rombolásig fajult a helyzet, mert

a Gurányban székelő Harmoján nevű erdőmérnök ellen különösen sok panasz merült fel.

Harmoján önkényesen járt el az erdő és a legelő ügyekben s amíg a parasztok java távol volt Gyulafehérváron ismét erőszakoskodott az otthonmaradottakkal. Harmoján erdőmérnök ellen a parasztság panasszal is élt

Jugoszlávia mindenütt Olaszországgal találja magát szemközt

Albánia már olyan gyarmat, ahol olasz oktató tisztek készítik elő a háborút — Jugoszlávia külpolitikai helyzete súlyos

Belgrád. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A szkuptsinában Pribicevics nagy politikai beszédet tartott Jugoszlávia jelenlegi helyzetéről. Megállapította, hogy Jugoszlávia viszonya egyedül csak Romániával barátságos. Ausztriával és Görögországgal kielégítő, Bulgáriával és Magyarországgal nem őszinte, Olaszországgal pedig egyenesen feszült.

Bárhová tekint Jugoszlávia, — folytatta Pribicevics — mindenütt Olaszországgal találja magát szemközt. Románia barátságát is el akarta hódítani, s egyáltalában nem kétséges, hogy az olasz-török-lengyel-magyar-görög tárgyalások Jugoszlávia körülkerítését célozzák. Olaszország már nem is tartja titokban külpolitikai koncepcióját. Körül akarja keríteni Jugoszláviát, s tervét arra Magyarországra alapítja, amelyet Bethlen annyira felbátorított, amikor nyíltan és hivatalos formában beszélt a békerevizioról.

Pribicevics beszédét Joanovics aggasztó adatokkal támasztotta alá. Kijelentette, hogy Albánia már teljesen olasz gyarmat lett

több ízben, de a beáskodó hivatalnokot mégsem helyezték el a nép nyakáról. Harmoján megérezhette, hogy az izgalmas napokban jó lesz eltávoznia és elutazott Gurányból.

A parasztok körülvevők az erdőmérnök lakását és hivatalát, amelyet az erdőőrök és Harmoján belső cselédei védelmeztek. Formális harc fejlődött ki, amelyben a falusiak győztek, akik ezután megrohmozták az irattárat, és a lakás belső berendezését, amelyet izzé-porrá törtek.

A hegyek között lejátszódó eseményekről később tudomást szerzett a csendőrség is. A belényesi csendőrségi szárnyparancsnokság az egész legénységet mozgósította s a nagyváradiakkal együtt egy zászlóalj csendőrvigyáz a bihari hegyvidéki falvakban a rendre. A rend persze helyre is állott, a lakosság a fegyveres csendőrök megjelenése után meghunyászkodott és a hajonetek árnyékában visszahelyezték az elkergetett bírót és jegyzőket hivatalukba. Azok ellen pedig, akik a pusztításokat végezték, megindították az eljárást.

No de azért nem volna jó bíró lenni Gurányban.

és az olasz protektoratus hivatalos elismertetése már elhatározott dolog. Albániát Olaszország előkészítette a háborúra, s ő maga is készül. Stoplban ötvenezer jólképzett katonasága van Olaszországnak. Az olasz mérnökök stratégiai utakat építenek Albániában és 250 oktató tiszt és tíz üteg tüzérség működik állandóan.

Szóvátette és helyeselte az Olaszország részéről Magyarországnak tett gazdasági engedelményeket. Ezeket jogosnak tartja, mert Magyarország életfejlődésének elsőrendű feltételei. Ugyanakkor azonban a legnagyobb aggodalommal kell megállapítania, hogy Olaszország fegyverzi Magyarországot is és olyan tárgyalásokat folytat, amelyek kifejezetten jugoszláv ellenesek. Ez a kérdés már európaivá komolyodott.

Jugoszlávia részéről nem lehet más ellenkezés, — állapították meg a következő felszólalók, — mint újból hangsúlyozni és keresni a balkáni államok közötti baráti együttműködést.

Csehszlovákia diplomáciailag is elismeri a szovjetet

Most készül a csehszlovák-országi kereskedelmi szerződés, amely nagy kihatással lesz Románia petroleumpárára — Pozsonyban szovjet konzulátust állítanak fel

Pozsony. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Abban a harcban, amelyet Csehszlovákia a nemzetközi Dunaközlekedés ügyében a dunai államokkal folytatott a legutóbbi napokban, nagyfontosságú fordulat történt. A tíz esztendő csehszlovák állam eddig is igyekezett dunai forgalmát növelni, s nem sikertelenül, mert a pozsonyi kikötő fejlesztésével, s a kedvező tarifa-megállapítással sikerült a Lengyelország felé irányuló szénzállítást magához ragadni, s azt a pozsonyi és az eladig kicsiny, ma naggyá fejlődött komáromi Dunakikötőkhöz át lebonyolítani a Balkán felé.

A szovjet képviselői és Csehszlovákia képviselői Pozsonyban most az ugynevezett „petroleumbéke” megkötésén fáradoznak. A tárgyalások során kiderült, hogy Oroszország a Dunán teljes akcióképességet szerzett magának. Ha a petroleumbéke a tervezet szerint létrejön, katasztrófa fenyegeti a román petroleumpárt. Ebben az esetben az orosz petroleum, amely eddig politikai okok miatt nem tudott a Balkán-államokba bejutni, a béke megkötése után az egész balkáni petroleumpiacot, ahol eddig a román petroleum kizárólagosan uralkodott, egy csapásra meghódítaná.

A Duna felső folyása mentén fekvő államok eddig a román petroleumra voltak szorulva, s ezt a monopolt Románia alaposan ki is használta. Ennek a monopoliumnak vetne véget az a kereskedelmi szerződés, — amelyet a londoni Daily Mail értesülése szerint — Csehszlovákia köt a szovjettel.

amely diplomáciailag is elismeri az orosz tanácsköztársaságot.

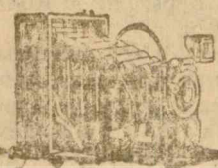
Annakidején már folytak erről a kérdésről tárgyalások a kereskedelmi szerződés megkötése akkor azonban abban maradt. Akkoriban robbant ki az angol-orosz konfliktus és Prága nem akart Angliával rossz viszonyba jutni. Benes, aki most Londonban van, megnyugtató igyekezik a londoni köröket annak hangoztatásával, hogy a szerződés nem változtat az angol-csehszlovák viszonyon.

A szovjetdelegációkkal folytatott eddigi tárgyalások során elhatározták, hogy

Pozsonyban szovjetkonzulátust állítanak fel

mivel a szovjet a Fekete tengerről nyugat felé a Dunán akarja lebonyolítani a petroleum, maugár és dohány bevitelét Németország és Ausztria felé.

Ugyanekkor a csehszlovák ipar szintén a Dunát veszi igénybe az oroszországi szállítókra, s a vitkovici vasgyár hatalmas szovjet-szállításait szintén a Dunán bonyolítja le.

Kérje azonnal képes ábragyűjteményt fényképezőgépről és helyszínről. Eredeti nyelvi ábrák. Postal szállítás egész Románia területén. Banktisztviselőknél részletezésre. — Politzer Fotóártnak Csal. Alapítvány 1928.

MAXIM KABARE

Művészeti igazgató: NÁDASSY KÁROLY

BRASSÓ LEGKELEMESEBB SZÓRAKOZÓ HELYE.

ELSŐRANGU CSALADI MŰSOR!

ZÁRÓRA MINDEN NAP REGGEL 5 ÓRAKOR

Pusztul a regáti magyarság

Kulturküzdelmek hőskora a múltban és kulturközöny a jelenben

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Öromániában élő magyar, székely s csángó nép tömegét, melynek pontos számát a statisztikusok nem állapították meg és nem fogják tudni megállapítani, — regáti magyarságnak nevezik.

Ez a regáti magyarság már évtizedek óta él magárahagyottan, szétszórta, minden egység nélkül s a jelen pillanatban az a helyzet, hogy a nagy tömeg nyolcvan százaléka elfelejti anyai nyelvét.

Bukarest, Ploiesti, Galacz, Braila, Konstanca, Kraiova és Targoviste városokban élő magyarság számát nem tudjuk pontosan megállapítani. Ezerfelé tépetten áll ez a tömeg, hiába kiált segítségért, gyöngye a szava. A nagy tömegnek nincs meg az egysége és nincs meg az az intézménye, melyik biztosítani tudná az egységét. Élnek, dolgoznak, küzködnek, mint az erdélyi anyának mostoha gyermekei. Önkéntelenül is felvetődik a kérdés, hogy a regáti magyarság egységének hiányáért kit terhel a felelősség: az anyát, vagy a gyermekeket?

Csak azt tudjuk, hogy magyarok vannak mindenütt. Falun, városban, uton-utfélen, kocsmában, kávéházban, gyárakban, irodákban, kunyhókban és palotákban magyar hang csapja meg a füllünket. Magyar nótát dalol a kőműves az álláson, az ács a tetőszerkezeten, és a cipész. Sok a magyar. A gépész, a bérkocsis, a soffőr, a hivatalnok, a kereskedő. Tudjuk, hogy vannak, hogy léteznek, mint a hangyaboly mászkálói, de nem tudjuk, hogy hányan vannak, mert senki sem próbálja nyilvántartani.

Vannak, akik a regáti magyarság számát kétszázötvenezerre becsülik, de vannak, akik három, sőt négyszáz-ezret is emlitenek.

Pozitív számot senki sem tud. De miért nem

tud? Vannak sokan, akik adataikat valótlannul mondják be, letagadják magyarságukat. Hangzatos magyar nevű emberek azt állítják, hogy nem tudnak magyarul. Nem tudjuk megállapítani a magyarság pontos számát még azért sem, mert

hiányzanak az összetartó és kulturális egyesületek, melyek a magyar szót s a magyar kultúrát terjesztenék.

Hiányzanak a magyar iskolák, melyek a gyermekeket tanítanák a magyar szóra, akik a jelen pillanatban egy szót sem tudnak magyarul.

A regáti magyarság zömét Bukarest adja. Számuk 70—80 ezerre tehető, azonban nincs kizárva az sem, hogy sokkal többen vannak. Az egész külváros telve van velük, szétszórta élnek az egész város területén és éppen ez a nagy szétszórtság nehezíti meg azt, hogy pontos számot kapjunk róluk.

Bukarestben a háború előtt 15 magyar egyesület állt a magyar kultúra és a magyar szó szolgálatában.

Tizenöt egyesület tartotta nyilván a bukaresti magyarságot, mikor csak harmincezer volt a számuk és most a hetvennyolcezer tömeget legfeljebb csak az egyház tarthatja nyilván.

A bukaresti magyarság szomorú sorsát nagyon kevés erdélyi lap tartja felszínen, pedig a magyarság általános érdeke az, hogy törődnünk kell velük és állandóan felszínen kell tartanunk ennek a magárahagyott tömegnek tragikus helyzetét. Hogy a bukaresti és általában a regáti magyarság jelenlegi helyzetét megismerje az erdélyi magyar közönség, a lehetőség szerint pontos adatok alapján fogom feltárni a regáti magyarság sorsát a múltban és a jelenben. A megrázó adatok konzekvenciáit azoknak kell levonni, akik hivatásszerűen őrködnek az egész romániai magyarság sorsa és egysége fölött.

Áts József.

Ne higgy, székely, — az aláírásgyűjtőknek!

Munkában a lélekkufárok — Hogyan élnek vissza a nép jóhiszeműségével

Brassó. (A Brassói Lapok munkatársától.) Háromszék megyéből hírt kaptunk arról, hogy ott megint működésbe hozták a liberálistagyártó és hatósági benzinnel hajtott gépezetet. Felbérelt és rákényszerített emberek házában a falvakban azzal a céllal, hogy a liberális párt részére belépési nyilatkozatokat csikarjanak ki. A liberális rendszer átkos uralma alatt szenvedő székely falvakba lopakodnak be a lélekkufárok, hogy liberális „párttagokat” verbuváljanak. Persze, nem felémelt fejjel, nem becsületes nyíltsággal, nem az érvek meggyőző erejével igyekeznek az erdélyi föld magyar kiszáradtát a regáti bölcsőben ringó politikai torzszülött szolgálatába állítani, mert tudják, hogy a székely gazda vasvillával verné el a portájáról azt, aki egyházának, iskolájának, anyanyelvének üldözője mellé igyekeznék csábítani. Lapangva, alattomosan, a jóhiszeműséggel való galád visszaéléssel törekszenek az aláírásgyűjtő bérencek a becsületes népet falnak állítani. Az egyik arról beszél, hogy a községtől elagrározott erdő visszaszerzése tárgykörbe beadandó kérvényt kell aláírni; a másik az adóelengedés kieszközölését szorgalmazó beadványra kér aláírást; a harmadik a magyar nyelvű tanítás délibábját festgeti és az ennek kivekedését célzó instanciához kéri a gazda kezeirését. És így megtörténik, hogy a román nyelven elkészített iratot a székely ember anélkül, hogy mit is tartalmaz az valójában, a legteljesebb jóhiszeműséggel aláírja. A liberális ügynökök az így megszerzett aláírásokat sietve illetékes helyre juttatják és egy szép napon arra ébred Csaba népének késői ivadéka, hogy tagja annak a pártnak, melytől egy egész világ választja el.

Nem új a módszer, mellyel a liberális ágensek a magyar nép fiait becsapják, hogy aztán a liberális párt korifeusai és az uszályhordozóikká züllött, véletlenségből magyaroknak született politikai kalandorok elkerkedhessenek azzal, mennyire népszerű a liberális párt Erdély szent földjén.

Ezelőtt is nem egyszer történt már meg, hogy mindenre kapható, nagy hatalmi kényszer alatt görnyedő emberek rutul visszaéltek a székelyföld népének jóhiszeműségével és hazugságokkal elleplezve az igaz célt, alá-

írtak a megtévesztett emberekkel olyan iratokat, melyekről később kistült, hogy bizalmi nyilatkozatot tartalmaznak olyanok javára, kiket maguk az aláírók gyűlölnék legjobban. Különösen Csikmegyében burjánzott erősen ez a maszlag. Ott esett meg, hogy a Floreákat és Stefan Bogdanokat lelkük mélyéből megvető székelyekkel aláírtak bizalmi nyilatkozatokat, mert elhitették a román nyelvet nem ismerő atyafiakkal, hogy a Csiki Magánjavak visszaszerzése érdekében készített kérvényt írják alá.

Ideje már, hogy egyszer néptünk ráeszméljen arra a gyalázatos játékra, melyet vele üznek. Az annyiszor kijátszott, becsapott falusi magyarságnak végre okulnia kell a multak tapasztalataiból és önérzetes fellépéssel egyszersmindenkorra utját kell vágnia annak, hogy ellenségei éppen őt használják fel a velük szemben elkövetett égbekiáltó bűnök letagadására. Ne írjon alá senki olyasmit, aminek valódi tartalmával tisztában nincs. Kerítők hazudozásainak ne üljön fel senki. Ha valaki nem magyar nyelven szerkesztett irással házal, mielőtt azt bárki aláírná, forduljon felvilágosításért papjához, vagy a Magyar Párt helyi vezetőemberéhez és csak akkor tiszteleje meg az eléje terjesztett irást neve aláírásával, ha ezeknek megbízható szavából meggyőződött arról, hogy olyasmit ír alá, amit jóra való, becsületes magyar ember nyugodt lélekkel és a nélkül aláírhat, hogy ez általa magának és fájának ártana.

Egy régi monda szerint egyszer a fák panasza mentek a Mindenhatóhoz. Bevádolták az embert és elsírták, hogy fejszével ledönti egészséges törzsüket. Az Úr kegyesen meghallgatta a panaszkodókat aztán így szólt: Ti vagytok bajotok okozói. Miért adtok a fejszébe nyelet?

Vigyázzunk, székely-magyar testvérek, nehogy mi is így járjunk! A megdondatlannul, vaktában aláírt iratokat az igazi közhangulat és valódi népakarat megghamisítására, a jog és igazság testén véresen tátongó sebek elleplezésére és a lelkek mélyéből felvulkánzó jogos panaszok elfojtására használják fel. Ne adjunk semmiféle irat aláíratásával nyelet azokba a fejszékbe, melyekkel népünk, fajunk és hitünk legerősebb törzseit igyekeznek ledönteni!

A néppárt kongresszust tart Temesváron

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az avereszkánusok május 21-én nagy kongresszust hívnak össze Temesvárra, a hová meghívják az összes erdélyi delegátusokat. A gyűlésen a központi részéről Averescu tábornok, Goga, Petrovici, Manoliescu, Meissner és Coanda tábornok fognak megjelenni. A temesvári kongresszus után június 15-én Bukarestben is tartanak egy nagygyűlést.

CSENDŐRBRUTALITÁS

Állandó rovat

Csikszereda. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Csak néhány nappal ezelőtt olvastunk egy felháborító esetet a csendőri brutalitásról a Brassói Lapok hasábjain. Ime: most itt van a második is: És ha valaki azt hitte, hogy tíz év után végre elérkezett az annyira óhajtott konszolidáció és megszűnt a vidéki zsarnokok annyi vért és könnyet fakasztó királykodása, a védtelenek és ártatlanok felett, az lássa be most, hogy súlyosan tévedett. Nem, egy lépéssel sem haladtunk közelebb a nyugati állapotokhoz, konokul állunk a balkáni állásponton, s a székelyföldi csendőrség pincéjében még most is zuhognak a bosszuszomj és a vandalizmus titlegei.

Csikkarcalván történt a legutóbbi legénységi szemle alkalmával. Csikszenttamási Albert Vilmos a folyosón összeszólalkozott Oláh Péterrel s a különben is idegbeteg fin hirtelen felindulásában nem válogatta meg a kifejezéseit. Egyszerűtől összeszólalkozás volt csak, aminek semmi következménye sem lett volna, ha nem halad el éppen akkor mellettük Lázár Ferenc karcalvi őrsparancsnok. Az őrsparancsnok sietett a veszekedés egyik kitérőjét magára vonatkoztatni, s ez éppen elég volt neki arra, hogy rettenetes teljhatalma tudatában a maga módja szerint megfenyítse a szerencsétlen legényt.

Albert Vilmost csendőr kötözte össze és az őrsparancsnokságra kísérték. A pincében aztán Lázár Ferenc pazarul élt és visszaélt csendőri hatalmával.

Nekiugrott a bilicsbe vert finnak és ütötte, rugta, ott, ahol érte.

Albert Vilmos nem bírta a fájdalmat s a jagatás kiszaladt belőle. Ez aztán még nagyobb dühre gerjesztette az őrsparancsnokot, aki meg volt győződve, hogy a fájdalom jajkiáltásai árulkodni akarnak ellene.

— Kiabálsz, hogy kihallatszodjék, — hörgötte, — na várj csak.

Albert Vilmos véres zsebkendőjét tömte a szájába, hogy viszafojtsa a jagatást. A zsebkendő lucskos lett a vértől, de Lázár István még mindig nem fáradt el. Végre éjtélkor a kitűnő tesztgákorlat után megkivánta a jól megérdemelt nyugalmat. Eleresztette Albert Vilmost, előbb azonban elvette tőle a véres zsebkendőt. De elvette fényképes katonai igazolványát is, amit akkor kapott, amikor általános testi gyengeség miatt visszaküldték a katonaságtól. Mi tudjuk jól, hogy mit jelent az, ha egy besorozott és bevonulásra kötelezett legény igazolvány nélkül tartózkodik otthon. Tudta ezt Albert Vilmos is és csak felháborodott édesapja biztatására bátorkodott orvoshoz menni, hogy sérüléseiről látleletet vétesen fel.

Apja társaságában kereste fel a csikkarcalvi orvost. És most következik ennek az esetnek a legszomorúbb része.

A csikkarcalvi orvos, amikor megtudta, hogy a bántalmazó Lázár őrsparancsnok, nem merte kiállítani az orvosi látleletet.

Ő is fél bizonyára s nem ok nélkül a pusztatástól és a karcalvi őrs pincéjétől. Albert Lajosnak Csikszeredába kellett vinnie a fiát, hogy orvosi látleletet kaphasson, Csikszeredába, ahová tán még sem ér el a karcalvi őrsparancsnok súlyos keze.

A csikkarcalvi orvost nem tudjuk elítélni, csak sajnálni tudjuk. Félni joga mindenkinek van s a Székelyföldről oka is van erre mindenkinek. Csak azt nem tudjuk, hogy hová fog vezetni az emberi érzésnek és az igazságnak a guzsbakötése? A Székelyföldről különösen, de máshol is mindenütt, ahol Tatarescu államtitkár ur csendőrei „dolgoznak”. Mi lesz ebből Tatarescu ur? Igazán kíváncsi vagyunk az Ön véleményére.

Még csak rövid ideig

vásárolhat ASCHER Testvéreknél Brassó, Kapu-utca 5, **20%**
engedmény mellett, melyet feltűnően olcsó árainkból
még rövid ideig adunk.

Riport

egy árva kis cselédről, aki a tulvilágra bujdosott

Beszélgetés a divatos orvos előszobájában

Brassó. (A Brassói Lapok munkatársától.) Sulok vagy Sulik Julikának hívták azt a kis cselédet, akinek történetéről a divatos orvos előszobájában értesültem. Ott néhanapján összegyűlünk mi nagyságok, a háziurnagysága, a fűszeres-nagysága, az állami tisztviselő-nagysága és a többiek kövérek, soványak, lelki, vagy testi defektussal, valami titokzatos fekete ponttal a külső, vagy a belső bőrünkön, ami ellen a divatos orvos a francia tengerpartot rendel, szegényebbeknek pedig jutányosan a brassói Pojánát, némi brómmal. Amíg a rendelőóra következik, — a doktor még nincs otthon, mert mindig hívják sürgősen valahova, — egy német képeslap romjait adjuk egymásnak kézről-kézre, a melyből a legujabb divatmodelleket, a felgyógyult betegek emlékül kivágták, azután a kövér nagysága sóhajt, hogy szívesen leadná őt kilót, a sovány nagysága azonnal válaszol, hogy éppen jól jönne nekem, valaki benyit az ajtón és félhangosan örömmel kiált, te édesem itt, igenis, mondja a szigorú magas nagysága, én édesem itt, de te is itt édesem — ő semmi, válaszol az, csak fürdőszéken előtt mindig be szoktam nézni, tudod, az uramnak kell mondani valamit és te édesem, — és én édesem, a leány miatt, te is ösmerted, a Julika, aki a gyerekek mellett volt, Bessenýő közegből hozta az uram, apátlan-anyátlan árva, volt, háromszáz lej fizetést adtunk neki és teljes ellátást, de nem volt más dolga, csak a gyerekekkel játszani....

Julika nem eszik.

— Képzelem édesem, hogy mit szenvedtél vele... mondja sovány alacsony nagysága részvétellel, — ha te itt....

— Képzelted édesem, — válaszol a sovány magas nagysága, ha én itt, pedig amikor a Lacikám született, és az uram orvossal jött haza, majdnem kidobtam mindkettőjüket... az egész azzal kezdődött, hogy ősszel és télen nagyon jó leány volt, de ahogy jött a tavasz mintha csak kicsérélték volna. Ha elhídtam késő délután jött haza, amikor az uram tüvé tette éretttük a várost, s azután kiderült, hogy felcipelte a két csöppseget a Wartéra, ahonnan haza lehet látni... mert a mamasz szívével azt hitte, hogy az első tonny, amit a messzeségben lát, az már az ő falujának a tornya. A szakácsnő is jött egyszer hogy Julika nem akar enni... az ebédet is ott hagyta, a vacsorát is ott hagyta, s amikor az uram ezt szövé tette, hogy miért teszi, hát csak esztelenül elkezdett sirni, hogy haza akar menni a faluba, Bessenýőre... rája kell hagyni a bolondját, mondta az uram, majd elmúlik magától... Néhány napig csend volt, csak a gyerekekkel játszott mindig vonatodit tudod, Lacika volt a mozdony Évike a kocsis és ő meg a kalauz... közben futottak a szobában, akkor ez a csacsi leány kiáltozott, hogy Bessenýő, kiszállni tessék... husvétkor korán reggel kopog a háziur, tudod, még mindig béres lakásban vagyunk, kék és zöld a haragtól, hogy valaki éjszaka titokban felásta az udvar egy részét, amely szénporral volt feltöltve, később esett az eső és az udvar most csupa sár. Kívülünk csak a nyugalmasított tenár lakik a házban, azoknak meg nincs cselédjük, mert az öregasszony végez

mindent, elővettük hát a Julikát, végre nagy-nehezen bevallotta... azt mondta, nem tudja mi volt vele, de muszáj volt ásnia. Az ember nem akar rosszba lenni a háziurral, az uram másnap egy napszámot hozatott, aki rendbehozta az udvart és mondtam, hogy majd levonjuk annak a hóbotosnak a béréből. Néhány napig ismét csend volt, képzeld este jön az uram haza a kávéházból, nem szokott kimaradni, de a vezér itt volt Bukarestből, annak a kedvéért, hát amikor be akar nyitni a kapun, valaki kifut mellette, kezében egy bugyorról... Rögtön megismerte, hogy a Julika, rákiáltott, azonnal állj meg, még egy kicsit szaladt utána, azután az kifulladásig megállt és visszahozta a lakásba, a lármára én is felébredtem, az idegességtől félőre voltam, elvettem tőle a holmiját, meg a hétszáz lej spórolt pénzét, azzal akart jegyet venni a vonatra, te félkótya, me... am, hiszen apád sincs, anyád sincs, hová akarsz haza menni a faluba, a nénéd maga is napszámba jár, legutóbb is azt írta, örül, hogy ilyen jó helyen vagy, de ha menni akarsz, eredj mezitláb, ahogyan jöttél... ezt persze csak úgy mondtam, mert elvettem tőle a holmikat, nehogy megszökhesen, azután kilöktük a cselédszobába, még hallottuk, ahogy nyöszörög... Reggel aztán jön a szakácsnő, hogy a Julika éjjel mégis megszökött, de a cipőjét és harisnyáját, amit tőlem kapott karácsonyra, a küszöbön hagyta.

— Meztláb ment el.

Julika az örök mezőn.

— Képzelem, édesem, — szól megint az alacsony sovány.

— Képzeld édesem, — hadar tovább a magas sovány — milyen napjaink voltak,

forduljunk a rendőrséghez, vagy ne forduljunk, az uram azt mondta, hogy fölösleges, ha valamit csinált volna, akkor már az első nap benne lett volna az ujságban, de különben is éjjel-nappal szakadt az eső és hideg szél fújt, mezitláb ilyen időben nem lehet messzire, biztos, hogy magától is visszajön és akkor majd szépen kiadjuk az utját, a gyerekek idyleton sirtak, hogy hol van a Julika, mert amellet nagyon szerették; különösen a kis lány, az néha csak úgy aludt el, ha odadőlt mellé a Julika, mégis kell valamit csinálni, mondta az uram, amikor már egy hete nem jött hír a rendőrséghez már nem lehetett fordulni, mert akkor kérdezték volna, hogy miért nem mentünk az első nap, végre az uram irt a Julika nénjének, Bessenýőre, hogy mit tud róla?

Egy hét múlva jött a nénjétől a válasz, én bontottam fel a levelet, azt írta, hogy Julika negyednap érkezett mezitláb haza, gyalog jött az országutakon, mert nem volt pénz vonatra, akkor már nagyon beteg és lázalmában mindig mondta, hogy a nagysága bocsásson meg neki, ha valamit vétett, de haza kellett jönnie a mezőre, mert hát tavasszal a lányok mind kint dolgoznak a mezőn. Azután kérte a nénje, hogy ha maradt itt valamije, akkor azt küldjem el neki, mert nagyon sokba került a temetés, mert ők szegény emberek, napszámból élnek... Amikor ezt olvastam, hirtelenlen fájni kezdett a szívem...

Most valamennyien előrehajolunk az előszobában és képzeletünkben látjuk, szegény kis Julikát az Örök Mezőn, ahol a barna földből a keresztek nőnek...

— Képzeld édesem, — mondja még a magas sovány, — felfogadtunk egy másik gyerekleányt, de ez távolról sem olyan jó, alig lehet kihajtani a házból, hogy a kicsiket sétáltatni vigye a levegőre, nekem pedig idyleton fájt a szívem és nem tudtam aludni, már azt gondoltam, hogy amiatt a lány miatt, a doktor kikérdezett s azt mondotta, hogy van valami lelki komplexumom, tudod, mielőtt még az uram ismertem, úgy volt, hogy talán Róbert, de azután mégis elmaradt, ezt ki kell analizálni, akkor nem fáj többé... tudod édesem, a tudat alatt...

A rendelő ajtaja nyílik és a sovány magas, halkán eltűnik a szárnyas fehér ajtó mögött, ahol a divatos orvos ki fogja analizálni az elszánt Róbertet, aki fájni mert tudat alatt.

Julika, árva kis cseléd, aludhat mélyen az örök tavaszi mezőben... ő senkinek sem fáj a föld alatt.

Somlyói Eller Gizella.

Rejtélyes haláleset a brassói Alsófővény-uccában

A gyanus cukrászsütemény — Az ádozatot felboncolták, de a boncolás eredménye még ismeretlen

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap délután gyanus halálozás és egy gyanus megbetegedés történt Brassóban, a melyeknek körülményeit egyelőre még kicsomózni nem lehetett. Két nő, Sándor Katalin és unokanővére, akik mindketten a bolgárszegi Alsófővény-utca 10. számú házában laknak, bejötték a városba bevásárolni. Vásárlás után kifáradtak, megszomjaztak s a haza felé vezető uton betértek az egyik lópiaci cukrászdába.

Itt mind a ketten egy-egy habostortát fogyasztottak, vizet ittak s azután folytatták tovább utjukat hazafelé. Sándor Katalin még hazaérkezése előtt panaszkodott, hogy rossz

szul érzi magát, s ugyanakkor unokanővére is rosszullétet érzett. Hazaérve, Sándor Katalin kénytelen volt lefeküdni s rövid idő múlán állapota annyira rosszabbodott, hogy már nem lehetett segíteni rajta. Délután 5 órakor kiszáradt.

Unokanővére, aki szintén rosszul érezte magát, elszökött a kórházba, ahonnan a főorvos rögtön kezelése után hamarosan egészségesen távozott.

Az elhunyt Sándor Katalint a kórházba vitték, ahol a törvényszéki orvos a mai nap folyamán felboncolta. A boncolás eredménye azonban ma még ismeretlen, s a további eljárást az ügyészség fogja lefolytatni.

az időjárás kedvezőre fordult és Mobile táblornok úgy határozott, hogy ma reggel négy órakor startol az északi sarkra.

Briand és Mussolini találkoznak

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Journal arról értesül, hogy Mussolini és Briand a Nizza-Coni vasútvonal októberi ünnepélyes felavatása alkalmával találkozni fognak. Az ünnepségen az olasz király és Doumergue elnök is részt vesznek.

Lapkihordó asszony kerestetik a Brassói Lapokhoz

VESZEK

Óbrassóban, vagy Bolonyában, nem túl messze a város központjától, a vízvezeték hálózathoz kapcsolt kisebb két szobával, mellékhelyiségekkel és kerttel. Esetleg parcellát is vennék 15x25 m. nagyságban.

Felvilágosításokat szívességből nyújt:
FRANZ STERNES bádógos, Hosszu-utca 69 sz.
6537.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók. A * -gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavállalatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420, félévre 820, egész évre 1600 lej

Botrány a Vörösmarty-pör tárgyalásán

Prágából jelentik: A Vörösmarty-per tegnapi tárgyalásán tanuként kihallgatták Michalkó Cecsét, Mátyást, akinek tanuvallomása tele volt ellenmondásokkal. Kijelenti, hogy Vörösmarty Margit tudta azt, hogy az esküvő csak komédia. Margit egy utolsó nő volt Amerikában, szobaleány és egy indiánnal volt viszonya. Amikor hazatért Amerikából, a nő, aki könnyű erkölcsű volt, őt is elcsábította.

Michalkó Mátyás kijelentése nagy megdöbbenést keltett a tárgyalóteremben. Az elnök megdöbbenve mondta:

— Ekkora hazugságot sohse hallottam.

Az egyik esküdt dühösen kiáltotta oda Michalkónak:

— Szemtelen, csirkefogó!

Az államügyész indítványozza, hogy Michalkó Mátyást tartóztassák le hamis tanúzásért. A vádlott Michalkó izgatottan ugrott fel, kérve az elnököt, hogy ne bántsák Cecsét, mert gyermekkorra óta beteg.

A kihallgatásokat holnap folytatják.

— A külföldi alattvalók tartózkodási engedélyének felülvizsgálatát októberig elhalasztották. Bukarestből jelentik: A munkaügyi miniszter a külföldi állampolgárok tartózkodási engedélyének rendes évi felülvizsgálati ügyében rendeletet adott ki, amelyben elrendeli, hogy ebben az évben a szokásos júniusi felülvizsgálatot októberben tartják meg. A külföldi állampolgárok a felülvizsgálati iratokat 1928. szeptember 30-ig kötelesek betérjesztetni. Mindazok az idegen alattvalók, akiknek tartózkodási engedélyük 1928. június elsejéig érvényes, azoknak engedélye minden további nélkül 1928. szeptember 31-ig meghosszabbíttatik. Azok az idegen állampolgárok azonban, akiknek június elseje előtt jár le utolsó határidős tartózkodási engedélye, el kell hagyniuk az országot.

— Csak július elsején lép életbe az új vasúti tarifa. Bukarestből jelentik: A vasúti igazgatóság ma hivatalos jelentést adott ki, amelyben közli, hogy az új vasúti tarifa csak július elsején lép életbe. Az egyik bukaresti lap tévesen közölte, hogy a tarifa május 15-én lesz már érvényes, mert a vasút szervezeti szabályzata előírja, hogy a tarifarendezést hat héttel annak életbelépése előtt kell kihirdetni. Az új tarifaszabályzat pedig még csak két-három hét múlva kerül aláírásra.

— Károly volt trónörökös a Rivierán szeretne megtelepedni. Milánóból jelentik: Károly herceg beutazási engedélyt kért az olasz kormánytól, hogy a Rivierán telepedhesen le.

Cemancia hangverseny

Május 17-én este 9 órakor a Redout-ban. Hegedűhöz hasonló örmény hangszer, zongora kísérettel. C. RUPEN örmény művész felléptével. Ritka élvezetes este.

Jegyek az Apolló színház pénztáránál kaphatók. 2400

Revolveres szerelmi dráma az uccán

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Bukaresttel közvetlenül szomszédos Militari községben tegnap estefelé rémes szerelmi dráma történt. A második vadászrezred őrmestere, Mihai Simian már régóta kerülgette a szerelmi ajánlataival üldözte Elisabetta Dragomirescu kórházi ápolónőt. A szerelmi vallomások azonban nem találtak meghallgatásra, s az ápolónő minden esetben visszautasította az őrmester közeledését.

Tegnap aztán Simian Mihai végzetes tetterre szánta el magát. Hat óra felé lesbe állt a kórház környékén, s amikor a hazafelé távozó Elisabetta Dragomirescut meglátta,

Elővette szolgálati revolverét és rálőtt a leányra.

A leány eszméletlenül esett össze, mire az őrmester odarohant és még

két lövést adott le a leányra.

Az utcai járőkelők az őrmestert le akarták fegyverezni, de még mielőtt hozzájutottak volna,

magára lőtt.

A két vérében fetrengő embert beszállították a bukaresti Elisabetta kórházba, ahol ápolás alá vették őket, de felépülésükhöz kevés a remény.

— A brassói megyetanács megválasztotta kiküldöttjét a városi tanácsba. Papp Endre dr. ügyvédnek a megyetanácsból való távoása után megüresedett a megyetanácsnak városi tanácsosi kiküldötti állása. A választás a megyetanács tegnapi ülésén folyt le. A hivatalos jelölt Bediteanu Vasile volt, a megyetanácsnak volt a vereskanus, most liberális tagja. A szavazás rendjén a megyetanács többsége azonban Suciu Áron dr. brassói ügyvédre adta le szavazatát, s így huszonöt szavazattal Bediteanu nyolc szavazata ellenében őt választották meg kiküldöttnek a városi tanácsba.

— A városi díjak befizetése t. évi május hó 15-ig az üzletbér és cégtáblák után kivetett díjak másodnegyedévi részlete, valamint az autómobil és szekér utáni díjak, vízdíjak stb. késedelmi kamatok felszámításának elkerülése mellett a városi díjhivatalnál befizetendők. A városi díjhivatal.

— Nyolcvantagu cigánybandát fogtak el ma éjszaka Brassó határában. A háromszéki rendőrségek néhány nappal ezelőtt értesítették a brassói rendőrprefekturát, hogy egy nyolcvantagu cigánykaraván, amely több rablást követett el Háromszék megye területén, Brassó felé indult. A rendőrségnek tudomására jutott tegnap, hogy a cigányok Keresztényfalván vannak és Brassó felé igyekeznek. Paulmann komiszár egy osztagot vett maga mellé és a város határában várta a cigányokat a tegnapi mára virradó éjszakán. A cigányok meg is érkeztek, nagy vigasságban voltak, mert az egyik cigánylegénynek éppen esküvője volt. A csendőrök körülvették a bandát és bekisérték a brassói rendőrségre, ahol megkezdődött a nyomozás a cigányok bűnei ügyében. Van a cigányok között két katonaszökevény és több olyan, aki a brassói fogházból szökött meg. A cigányok között harminchárom férfi, a többi nő és gyermek.

— A brassói turistaestélyre, mely május 19-én, szombaton lesz a Vigadóban, hétfőtől kezdve Király Lajos és Cink és Verzar Kolostor-utcai divatárüzleteikben kaphatók még jegyek. Mindenki úgy ossza be az idejét, és a pénzét, hogy ott lehessen ezen az estén, mely komoly kulturális célt szolgál, s amellyel kitűnő szórakozó alkalomnak ígérkezik. A nők se csináljanak gondot a toalettből, mert egyszerű, turistaruhában is ki lehet randulni az estélyre.

— A kisküküllői Magyar Párt elnöki tanácsülése Dicsőszentmártonban. Dicsőszentmártoni tudósítónk jelenti: A kisküküllői vármegyei magyar párt, a dicsőszentmártoni tagozat párhelyiségében tegnap tartotta meg elnöki tanácsülését. Csató Gábor elnök üdvözlö a jelenlevőket és magvas beszéd keretében ismerteti a marosmenti magyar párt jelenlegi helyzetét. Kéri az elnöki tanácsot, hogy a Marosvásárhelyen tartandó, marosvásárhelyi intézőbizottsági ülésén, a kisküküllői magyar párt megfelelő módon képviseltesse magát. Ezután dr. Vajda Béla titkár ismerteti a folyó ügyeket, amelyeknek tárgyalása kapcsán Pekri Géza, a dicsőszentmártoni tagozat elnöke, kéri az elnöki tanácsot, hasson oda, hogy a tagsági díjakat, a vármegye minden egyes tagozata pontosan fizesse. Minden költséget nem vállalhat a dicsőszentmártoni tagozat. Az országos Magyar Párt diákakciójával kapcsolatban az elnöki tanács a lehető legmesszebbmenő támogatását helyezte kilátásba. Majd Pekri Géza tolmácsolja a dicsőszentmártoni iparosság azon kérését, hogy tekintve a jelenlegi nagy munkahiányt, a helybeli üveggyárnál tervbevetett építkezéseknél, amennyiben lehetséges, a dicsőszentmártoni iparosság megfelelő munkához juttasson.

— Nem ölték meg a kiskapusi állomásfőnököt. Lapunk szerdai számában tenntartással közöltük, hogy Gyulafehérvárról érkező utasok híradása szerint a kiskapusi állomásfőnököt a kongresszusról hazatérő utasok megölték. Értesülésünk szerint ez a fenntartással közölt hír tényleg nem felel meg a valóságnak.

— A bukaresti szabadegyetem előadása. A bukaresti szabadegyetem az Astra-egyesülettel együtt a brassói Saguna-liceum dísztermében holnap, május 13-án délután hat órakor ünnepélyt rendez az elhunyt Ferdinánd király emlékére.

— Agata Barsan tegnapra hirdetett előadása elmaradt. Ibsen Henrik születésének századik évfordulója alkalmából az egyik bukaresti színtársulat tegnap estére a brassói román színházban a „Kisértelek” című drámájának előadására készült. Agata Barsan drámai színésznő akadályoztatása miatt az előadás az utolsó pillanatban elmaradt. — Azok, akik előre megváltották a jegyeket az előadásra, jelentkezzenek a jegy visszaváltása céljából a Zane-színházi ügynökségnél (Astra-Apollo).

— Rosszul végződött békítés. Déval tudósítónk írja: A 4-ik grancsárezred Popescu Joan nevű zenészmestere becsipve ment haza és feleségével veszekedni kezdett. Szomszédja, Schwartz Mihály őrmester, csendesíteni próbálta, de az izgatott ember őt is kézszer arcul ütötte. Az inzultált barát erre követ ragadt és Popescut fejbevérgta. Az ütés olyan súlyos volt, hogy az őrmester tegnap előtt meghalt. Schwartz erre a következményektől való félelmében megszökött.

A mai pénzpiac

★

A lej mára emelkedett

Száz lej Zürichben

3.21

100 lej 0.62 dollár	1 dollár	163 lej
100 lej 4 shilling 38 1/2 p.	1 angol font	7.96 1/2 lej
100 lej 3.53 1/2 m pengő	1 pengő	28.55 lej
100 lej 2.58 1/2 márka	1 márka	39.05 lej
100 lej 20.88 1/2 cseh kor.	1 cseh kor.	4.84 lej
	1 o. schilling	22.97 1/2 lej
	1 svájci frank	31.47 1/2 lej

A világpiacon az angol font szilárdabb, különben változatlan.

A belföldi piacon stabil árfolyamok.

Zürich. Devizák. (Zárjelben a tegnapi záró árfolyamtól való eltérések.) Nyitást árfolyamok svájci frankban: száz német márka 124 1/2, egy dollár 518.85 (+0.05), egy angol font 25.32 1/2 (+0.01 1/2), száz francia frank 20.42, száz olasz líra 27.34 (+0.05), száz cseh korona 15.38, száz dinár 9.13 1/2, száz lej 3.21 (+0.01), száz pengő 90.63 1/2, száz osztrák shilling 73.

Astra (Apollo) Mozdó

Szombaton, vasárnap és hétfőn az UFA filmgyár kimagasló alkotása, Brigita Helm legnagyobb filmje

»JEANNE NEY SZERELME«

lesz vetítve. Német fejrítatok

Keddől Európa legnagyobb filmje „SAKKJÁTÉKOS” fut. Kempelen Farkas Sakkautomatájának története

Ezt követi „CHANG” (a Dzsungel éposza).

COMPAGNIE INTERNATIONALE DES WAGONS LITS

(Nemzetközi Vasúti Hálókocsi Társaság)

BRASSÓI KIRENDELTSÉGE

KAPU-UTCA 11.

(A Carlea Românească könyvkereskedés helyén)
I. II. III. osztályú C. F. R. és nemzetközi vasúti me-
netjegyek. — Hálókocsik, kedvezményes és csoport-
rándulások rendezése. — Repülőgép-menetjegyek és
hajójegyek az S. M. R. hajóira. — Utlevélvizumok.
Díjtalan felvilágosítások és prospektusok.

Ungvár magyarsága önértékes nyilatkozatban válaszol a főpolgár- mester meghívására

UNGVAR. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) Ungvár város főpolgármestere nagy
ünnepséget rendezett a csehszlovák állam tíz-
éves fennállásának jubileumára. A főpol-
gármester meghívta az ünnepségre vala-
mennyi pártot, köztük a magyar pártokat is.

A meghívásra a magyar pártok egyete-
leges nyilatkozatban válaszoltak. A nyilat-
kozatban kifejtették, hogy a magyarságnak
ősi tulajdonsága a más nemzetek érzelmeit
tisztelében tartani, ez az érzés a cseh nem-
zetnek is szól, amely évszázadokon át meg-
őrizte nemzeti öntudatát, s tiszteli benne az
egyenességet, nemzetiséghez való ragaszkodá-
sát és büszkeségét.

A felszabadulás és az ezt követő állam-
alakulás azonban a magyarságnak súlyos ki-
sebbségi sorsot hozott, s a kiszolgáltatottság
érzése még máig sem oszlott el. Hangoztatja
a nyilatkozat, hogy a magyar iskolákat be-
csúskták, s a magyarság gazdasági erejét ál-
landóan és tervszerűen csökkentik. A magyar
ság, még mint hivatalos kisebbség sem ju-
tott eddig a békeszerződésben biztosított jo-
gokhoz.

— Vegye most mindezeket figyelembe
a jubiláló cseh nemzet — fejeződik be a
ruszinszkói magyarság egységes nyilatkozata.

— Ujabb betörések Brassóban. Két hét
óta alig telt el nap, hogy a rendőrségi króni-
ka ne szólna újabb és újabb vakmerő betö-
résokről. A Pohl-villa után a Ferencendi
zárdát fosztották ki ismeretlen tettesek, teg-
nap éjjel pedig egy Honvéd-utcai vegyeske-
rekedést. A betörők itt is teljes nyugalom-
mal dolgoztak. A csendes, városégi utca
sarkán levő üzlet egyik ajtajáról leverték a
lakatot és behatoltak az üzletbe, melyben bő-
ven volt dohánytól kezdve szobeni szálamig
minden, ami egy nagy vegyeskereskedésben
lenni szokott. A rablók, a hátrahagyott je-
lek szerint, nem nagyon siettek munkájuk-
kal. Letelepedtek az üzletben és alaposan be-
lakmározták, nem feledkezve meg megfelelő
mennyiségű finom cigarettá elszívásáról sem.
Vacsora után összeszedtek annyi árut, a
mennyit csak elbírtak, sonkát, szálamit, szar-
diniát, cukrot, s mindent, ami jó és drága,
rengeteg cigarettát és dohányt, nem feledkez-
ve meg a kézi pénztár felnyitásáról sem,
ahonnan negyvenezer lej készpénzt emeltek
el aztán eltűntek az éjszakában. A nyomoz-
ást Serbán komiszar vezeti s a hírek szerint
már nyomában van a tetteseknek. Ugyanek-
kor egy más betörést is elkövettek a közeli
Vasut-utcában, ahol a Wagner-féle üzletbe
hatoltak be és huszezer lej értékű áruval
léptek meg.

— Főbelötte magát a szeretője lakásán.
Hunyadmegyei szerkesztőségünkől: Okos
Remus lupényi illetőségű 24 éves géplakatos
a napokban Piskin, a szeretője lakásán főbe-
lötte magát. Irást nem hagyott maga után s
így senki sem tudja, hogy végzetes tettét mi-
ért is követte el. A piskii vasúti műhelyben,
ahol mint géplakatos dolgozott, mindenki
szorgalmas és értelmes embernek ismerte.

— Elhárított vasúti szerencsétlenség a
debreceni gyorsnál. Budapestről táviratozzák:
A debreceni gyorsvonat tegnap két óras ké-
séssel este hat órákor futott be Budapestre.
A gyorsvonatot Albertizsa mellett mozdony-
hiba érte: a mozdony középső kerekpárja ki-
siklott. A mozdonyvezető a különös zajra fel-
figyelt, s a fenyegető veszélyt még idejében
észrevéve, éppen a kritikus kanyarodóban
lefékezett, különben nagy szerencsétlenség
következett volna be. Az eset példátlan a
vasut történetében, mert nem fordult elő ed-
dig soha, hogy a mozdony középső kerekai
kiesikltek volna. A hálás utasok spontán
gyűjtést rendeztek, s megajándékozták a fi-
gyelmes mozdonyvezetőt.

— Lopás a dési vágóhídon. A napokban
Centya István, mészáros a dési vágóhídon egy
disznót akart levágni. Mikor a kabátot újra
fel akarta venni, meglepetve tapasztalta, hogy
belső zsebéből a tízezer lejt tartalmazó pénz-
tárcáját ellopták. Jelentést tett a rendőrség-
nél, mely megindította a nyomozást.

— Középkori büntetéssel sújtottak egy
apát, aki 13 éves lányán erőszakot követett
el. A szamosmegyei Désakna községben pár
nappal ezelőtt nevetséges és szinte bo-
hózatba illő esemény történt. A csendőrség
letartóztatta Togyika Mihály napszámost,
aki 13 éves kislányán erőszakot követett el.
A kisleány már anyai örömei elé nézett, mi-
kor a falu előjárói tudomást szereztek a
gyalázatos apa tetteiről. A csendőrség To-
gyika Mihályt megkötözve vasárnap délelőtt
a templom elé állították, és ráparancsoltak
minden arra járóra, hogy köpjön szembe. A
gyalázatos apa egy egész napig volt a templom
elől kitéve. A dési ügyészség csak most szer-
zett tudomást az esetről, és Togyika Mi-
hályt azonnal letartóztatta, ki ellen folya-
matba tette a vizsgálatot.

— Maroscsávason egészséges mozgalom
indult a halotti torozás ellen. Marosvásárhe-
lyi tudósítónk jelenti: A maroscsávási refor-
mátus dalárda a napokban tartotta meg ez évi
közgyűlést, amelyen mindenképpen figye-
lemreméltó és különösen a székelyföldön
megszívlelendő esemény történt. Dienes Kál-
mán református tanító, a dalárda elnöke
okos és meggyőző beszédben mondotta el,
hogy a temetésekben divatos pálinkázási és
borozási szokás mekkora anyagi és erkölcsi
károkkal jár. Adatokkal bizonyította, hogy
a temetés előtti virrasztókban és a temetés
utáni borozáson elfogyasztott szeszestál ára
2-3-szor meghaladja a temetés összes többi
költségeit. Ez ellen a káros és mindenképpen
keresztényellenes szokás ellen egyes embe-
rek nem küzdhetnek sikeresen. Felhívta azért
a dalárda tagjait, hogy egyetemesen fogadják
el határozati javaslatát, amelynek értelmében
kötelezik magukat, a következőkre. Csa-
ládjukban történő halálozás esetén sem a
temetés előtt sem a temetés után nem tölrik
meg a szeszestált. A dalárda tagjai kötelezik
magukat, hogy ha valamelyik társuk család-
jában halálozás történik, úgy a virrasztóban,
mint a temetésen megjelennek, viszont nem
nem mennek az olyan temetésekre, ahol bár-
milyen formában szeszest italt szolgálnak föl.
A dalárda tagjai kötelezik magukat arra is,
hogy ha a halott elföldelése a szeszestál
fogyasztása miatt akadályokba ütközik, úgy
maguk végzik el az elhantolást. Az egyez-
ményt Maroscsávás községből eddig 67 csa-
ládfo írta alá. Kíváncsatos volna, ha a maros-
csávási kezdeményezés különösen Csikban,
Háromszéken és Gyergyóban találna buzgó
követésre.

— Ahol megverik a fináncokat. A teg-
nap délelőtti Popovici finánc, kinek közelessé-
ge volt a kisüstös pálinkafőzést ellenőrizni a
falvakon, a szamosmegyei Prelaca község-
be tévedt. Itt meglepetve tapasztalta, hogy a ti-
lalom dacára is többféle pálinkát főznek.
Ő a törvény paragrafusai szerint intézkedni
akart, mire újabb meglepetés érte. A falu-
ban hirtelen félreverték a harangokat. Kis-
váratva mintegy 30 paraszt támadta meg a
bíró és egyike lábát eltört. A szerencsétlen finánc-
cot csak a bíró és kisbíró erőfeszítésére tudta
megmenteni a vérengző parasztoktól. Popovici-
t a falu bírója a dési kórházba szállí-
tatta, a parasztok ellen pedig megindították
a vizsgálatot.

A „Jean Marie Farina“ védjegyű Eau de Cologne eredete.

Francia vagy német eredetű-e?

Néhány személy véleményével ellentétben,
a tény az, hogy a „Jean Marie Farina“ véd-
jegyű Eau de Cologne“ eredete nem német,
hanem francia.

Valóban az Eau de Cologne-t Jean Paul
Feminis találta fel, aki a 17-ik század közepén
Köln városában lakott, amire az az illatszer
visszavezeti nevét.

Ez a feltaláló hátrahagyta a készítés re-
ceptjét unokájának, Jean Antoine Farina-nak.
1806-ban ennek egyik utóda elköltözött Köln
városából és Párisban, Rue Faubourg, Saint
Honoré 217 alatt megalapította a Jean Marie
Farina céget, amely elterjedt, ismertté tette a
kölni vizet az egész világon.

Az Eau de Cologne neve francia maradt,
minden más nyelven is, és magában Köln vá-
rosában is. Nem a legjobb bizonyítéka-e ez a
Jean Marie Farina Eau de Cologne hírének, hogy
mindezek dacára francia maradt?

1840-ben hátrahagyta a céget és a készí-
tés titkát I. Collas-nak, akitől viszont 1862-ben
unokái Roger & Gallet örökölték, akik a Jean
Marie Farina Eau de Cologne és a Roger &
Gallet cég mai tulajdonosai.

A Jean Marie Farina Eau de Cologne-t
sokan a legkitűnőbb Eau de Cologne-nak tart-
ják és az ilyen gyártmányok élére helyezik. Ál-
landóan emelkedő hírneve legjobb bizonyítéka
kitűnő voltának és úgy hisszük, hogy ez volt
az egyetlen Eau de Cologne gyártmány, amely
annyi ideig megőrizte hírnevét és állandóan
használatban maradt, mivel elterjedése több mint
100 éve állandóan növekedőben van.

Kellemes illata és általános ismert és orvo-
sok által is elfogadott hűsítő és higiénikus ha-
tása, napról-napra ismertebbé teszi.

Az Eau de Cologneval való dörzsölésnek
kitűnő hatása van az elernyedt izomzat és a
szövetek erősítésében, a bőr megtisztításában és
az ideges és reumatikus fájdalmak csillapításában.

A Jean Marie Farina Eau de Cologne
készítési receptje nagyon egyszerű és erős al-
koholból és virág, narancs, bergamotta, citrom
stb. kivonatokból áll és mentes minden idegen
anyagtól, amely a bőrt izgatná, vagy annak
szépességét megromlathatná.

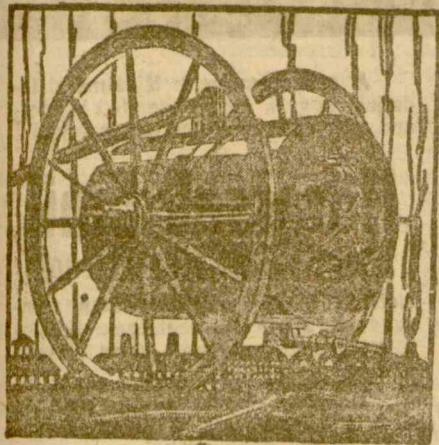
A Jean Marie Farina Eau de Cologne
hírneve eredményezte, hogy ezt a kölni vizet
többben utánózni akarták. Ahányszor ez megtör-
tént, a francia cég megbüntetését kérte az után-
zóknak még Németországban is. Még Romániá-
ban is látjuk, hogy néhány illatszerkereskedő
nem riad vissza attól, hogy a Jean Marie
Farina nevet használja és így megkönnyítse a
kölni víz márkájával eladását. A francia törvény
védi a márka-tulajdonosokat, olyanformán, hogy
a védjegy használatára kizárólag csak annak ad
jogot, aki azt bejegyeztette, amit számos ítélet
és határozat igazol, — a fogyasztó biztos lehet
benne, hogy valódi Eau de Cologne-t kap, ha
a Jean Marie Farina, Roger & Gallet utódai
védjegyű kölni vizet kéri.

Vízzel vegyítve, az Eau de Cologne erő-
síti, élénkíti és hamvassá teszi a bőrt, bársonyos,
gyönyörű külsőt adván az arcnak.

Ize a legkellemesebb s így szájjáznak is
használható, megöli a szájjüregekben levő bacil-
lusokat, megerősíti a foghúst és megszünteti a
száj kellemetlen szagát és a dohányzás okozta
rossz szagú lehelletet. Meleg kályhára öntve
parfümjé eloszlik a szobában és megjavítja an-
nak elromlott levegőjét.

Befejezván fenti értesítésünket, felhívjuk a
közönség figyelmét arra, hogy ne használjon
senki, akinek drága az egészsége, olyan vegyi
szerekből álló kölni vizeket, amelyek nemcsak,
hogy nem érik el az Eau de Cologne Jean
Marie Farina minőségét, de gyakran ártalma-
sak is a bőrnek és állandó fejfájást is okoz-
hatnak.

— Autószerencsétlenség a derestyei-uton.
Tegnap súlyos autószerencsétlenség történt.
Brassó város szélén, a Derestyei-uton, a Ko-
csis-féle fűrészgár közelében. Az 1012 számú
plojesti autó elütötte Grusonszky Károly tíz-
éves első polgáristát, aki a fején és a teste
többi részein szenvedett sérüléseket.

Tüzi fecskendő, a vagyon őre.

Kedvező fizetési feltételekkel szállítja

M. CARNIOL FIUL (Technikai osztály)

BUCUREȘTI, STR. CAROL I, 24-36 SZÁM.

TELEFON: 7071. 541.

Dus
választék
ban érkeztek
prima öltöny és
felöltő szövetek
Végh Dénes
uri divat szabóhoz
BRASSÓ, KAPU-U. 23.
hol lázatosan és
olcsón öltöz-
ködhet

★ Házasság. Előpataki Éva és dr. Schwartz Jenő házasságot kötöttek.

— Két évi börtön helyett tíz évi fegyház. Pécsről táviratozzák: A pécsi tábla tegnap meghozott ítéletében a felségsértésért, lázadásért, hűtlenségért, az állam és társadalmi rend felforgatásáért és más cselekményekért a pécsi törvényszék által tizenkétévi fegyházra ítélt Magyar Józsefet és Pécs Józsefet egyenként tizenötévi fegyházzal, a két évi börtönnre elítélt Kovács Józsefet tíz évi fegyházzal sújtotta. A védők semmisségi panaszokat jelentettek be a kuriához. Ismeretes, hogy az elítéltek a jugoszláv okkupáció alatt megjelent „Munkás” című lap szerkesztői voltak.

— Elkapta a kerék. Hunyadmegyei szerkesztőségünkől: Bortonic Mihály petrozsényi illetőségű 18 éves bányász a lupényi István bányában dolgozott. Egy vigyázatlan pillanatban a lift kereké elkapta s néhányszor magára csavarta. A szerencsétlen ember olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy azokba másnap belehalt.

★ Püspökgyógyfürdőbe ez évben is küld 100 beteget havonta a bukaresti casa centrala főintézősége. Első 100 beteg május 13-án érkezik 28 napi kúrára, köztük sok rheumás, köszvényes és csuszos beteg. 1927. évi évadban a központi főorvosok által 50 százalékos gyógyulás a Püspök fürdőben, melynek vize, gyógyhatása páratlan levegője pormentes, tiszta, erdei levegő.

★ Alsófehérmegyei előfizetőinket értesítjük, hogy előfizetéseiket a Brassói Lapok dévai fiókkiadóhivatalánál is teljesíthetik.

★ Biharmegyei olvasóink figyelmébe. Nagyváradi szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk címe: Bihari Miklós, Str. Saguna 20. (Kapusinus-utca). Hivatalos órák d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3-tól 6-ig. Felkérjük a nagyváradi, valamint a biharmegyei előfizetőinket és olvasóinkat, hogy minden a lapra vonatkozó ügyben, a fenti címhez forduljanak.

★ Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik szeretett férjem Péter István temetésén fájdalommban részvételükkel enyhíteni igyekeztek, fogadják ez uton a gyászoló család és a Péter testvérek őszinte köszönetét. Külön köszönet a Schiel gyár vezetőségének és alkalmazottjainak.

★ Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen atyánk és testvérünk dr. Grünfeld Mór elhunytával részvételüket nyilvánították, ez uton mond halás köszönetet a gyászoló család.

★ Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik nagy fájdalommban, szeretett drága kislányunk Kiss Kacsika elhunytával, virággal, megjelenésükkel vagy bármiképpen részvétel voltak vagy részvételüket fejezték ki, fogadják szívbeli jövő halás köszönetünket. Az Ur akaratában megnyugodva a Gyászoló család.

HAID & NEU
Vásárolják a közismert
HAID & NEU
varrógépeket.

Romániai vezérképviselő:
Charles Brecher
București, Str. Academiei 15
(Pas Comedia, Scara C. Et. II.)

★ Meghívó. A Soc. An. Ardeleana p. Industria Forestiera (Erdélyi Erdőipar részvénytársaság) felvő évi május hó 22-én d. e. 11 órakor a részvénytársaság helyiségeiben Brasov, Kőbánya-utca 5 szám alatt tartandó 36-ik évi rendes közgyűlésére t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívja. A napirend tárgyai: 1. Az 1927. évi zárszámadások előterjesztése. 2. Az igazgatóság jelentése. 3. A felügyelőbizottság jelentése. 4. Az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása feletti határozathozatal. 5. Az igazgatóság megválasztása. 6. A felügyelőbizottság megválasztása. 7. A társaság által kötött szerződések bemutatása. 8. Esetleges indítványok. Megjegyzés: Az alapszabályok 40 paragrafusa értelmében a zárszámadások a társaság irodájában a t. részvényesek rendelkezésére állanak. Az alapszabályok 19. paragrafusa értelmében szavazattal csak azok a részvényesek bírnak, akik részvényeiket a nem esedékes osztalékszaványokkal együtt legalább 3 nappal a közgyűlés megtartására kitűzött határnap előtt a társaság pénztáránál Brasovban, vagy a Banca Comerciala Romana-nál Bucurestiben, letétbe helyezik. Brasov, 1928. május havában. Soc. An. Ardeleana p. Indust. Forest. Mérleg-számla 1927. december 31. Vagyoni: Ingatlanok és erdőségek lej 30.151.064. Gyári és ipari épületek, gépek, és szerszámok 11.219.760. Vasuti építkezések, mozdonyok és járművek 12.814.197. Butorok és irodai berendezések 1.408.721. Árukészletek 104.349.059. Készlet üzemi segédanyag és fogyasztási cikkekben 8.258.113. Élőállatok és szerszámok 53.280. Ovadékok és értékpapírok 341.778. Adósságok 71.861.642. Különböző aktívák 1.009.522. Készpénz és értékek 816.567. Összesen 242.282.993. Teher: Részvénytőke 5.000.000 — Utalások 194.531.344. Tartózkodó alap 700.000. — Erdőérték kiegyenlítése: számla 19.325.113. Kétes követelések tartaléka 2.060.000. — Erdőségek törlesztési tartalékalapja 2.987.213. Berendezések értékesíkenési tartalékalapja 13.503.723. Különböző passzívák 2.144.005. Nyereség áthozat az 1926. évről 87.869. A folyó üzleti évben 1.943.726 lej. 2.031.595. Összesen 242.282.993. — Veszteség és Nyereség számla: Tartozik: Tiszti fizetések és üzleti költségek 13.322.453. Kamatok 17.515.509. Feldolgozott nyersanyag 2.991.560. Üzletfelszerelési értékesíkenések 2.693.287. Adók 531.900. Forgalmi adó 399.037. — Leírás kétes követelések tartalékára 401.852. Nyereség áthozat az 1926. évről 87.869. A folyó üzleti évben 1.943.726. Lej 2.031.595. Összesen lej 39.887.195. Követel: Nyereségáthozat az 1926. évről 87.869. Üzleti nyersanyag 39.690.184. Bevétel leirt befektetésekre 109.142. Összesen lej 39.887.195.

★ A Hart-Parr Traktorok új világrekordot állítottak fel. Új Zelandban, (Ausztrália) megtartott nagy szántó gépversenyen a Hart-Parr gyár 1 drb. 12/24 HP. és 1 darab 18/36 HP Hart-Parr traktorral vett részt. A terület, ahol a szántóversenyt tartották, erősen dombos és a megelőzően napokig tartó esőzés folytán valóságos sártenger volt. A versenyre 19 különböző amerikai traktorgyár nevezett be. A bíráló bizottság — mely a legelső gazdák-ból és az egyetemek által kiküldött speciális szakértőkből alakult — a verseny befejezte után az első második és harmadik díjat, valamint a legjobban felszántott területért a külön díjat a Hart-Parr traktoroknak ítélte oda. A díjak kiosztásánál a bíráló-bizottság azzal indokolta meg ítéletét, hogy bírálatánál figyelembe vette a traktorok erőfejlesztését, a gazdaságosságot, a megszakítás nélküli munkát, valamint a szántás tökéletességét. Továbbá figyelembe vették azt is, hogy a versenyen résztvevő traktorok közül — számszerint 16 traktor — a verseny folyamán a sárban elakadt és a versenyző többi traktor a Hart-Parr-hoz viszonyítva szegényes eredményt mutatott fel. A verseny befejezte után a Hart Parr traktorok 9 nap és 8 éjjel megszakítás nélkül egyfolytában szántottak és ezzel a megszakítás nélküli szántás világrekordját állították fel. Az egész amerikai sajtó ez alkalomból szerencsekívánságát fejezte ki a Hart-Parr Társaságnak, hogy ilyen kiváló gyártmányú traktorokat bocsát a gazdák rendelkezésére. A Hart-Parr gyár, mely az amerikai traktoripar megalapítója, már közel 5 évtized óta gyárt traktorokat, kizárólag a mezőgazdaság céljait szem előtt tartva. A Hart-Parr traktoroknak a hazai talajviszonyok mellett elért eredményeiről bárkinek rendelkezésére bocsátjuk a birtokunkban levő elismerő nyilatkozatokat. Részletes felvilágosítással, árajánlattal és ábrás prospektussal készséggel szolgál: Fehér Miklós gépgyár R.-T. Cluj, Piața Unirii 26.

★ UTAZASI ÉS VIZUMKEDVEZMÉNYEK, városi igazolványok Aronsóhn, Menetjegyi-irodában.

SPORT

Két bajnoki mérkőzés lesz Brassóban vasárnap

Május 13-án, vasárnap a két brassói futballpályán két bajnoki mérkőzést játszik le négy brassói csapat. Mindkét mérkőzés teljesen nyílt. A csapatok a tavaszi szezonban rendkívül szeszélyes formákat mutattak, meglepetés-meglepetésre halmozódott s így sem a papírforma alapján, sem a pályán mutatott játék alapján sem lehet teljes biztossággal jósolni.

Legszélsőségesebb a munkáscsapat formája. Két tavaszi mérkőzésen a Coltea 4—5 gólkülönbséggel győzte le, de a bajnokian hihetetlen lelkesedéssel, váratlanul szép összjátékkal a szezon legjobb játékát mutatva, 2:1 arányban legyőzte Románia bajnokságának jogos aspiránsát, a híres Colteát. Ugyanez a munkáscsapat két héttel ezelőtt a gyenge vasutascsapattól szenvedett 2:1 arányú vereséget.

A Brasovia tavasszal ismét a fejlődés útjára lépett. Az őszi letörést kiheverte, ifjúsági játékosai adva van a fejlődés lehetősége, s ami a fő: a Brasovia most lélekkel játszik.

A két csapat találkozását a legnagyobb érdeklődés előzi meg. Az eddigi formák alapján a győzelem inkább a munkások részére hajlik. Előretörő, gólképes csatársora fogja el dönteni a bajnoki sorsát. Az a kérdés, hogy a Brasovia védelme hogyan állja meg a helyét. Biró Nyul.

Az Olympia-pályán a vasutasok csapata mérkőzik az Olympiával. A vasutasok nemrég a kitűnő munkásegylettest verték, s ezzel kivételes küzdőképességet árultak el. Az Olympia viszont a HTV elleni játékkal mutatta meg, hogy mire képes. Az Olympia győzelme valószínűbb.

A Brasovia-pályán a következő előmérkőzések lesznek: Dél előtt 10 órakor BMTE oldboy—Ált. Munkás Dalárda. Délután fél-negykor a szövetségi díjért Brasovia komb.—BMTE komb.

★ Kirándulás az amszterdami olimpiára. A kolozsvári Atlétikai Club (KAC) turisztikai szakosztály f. évi július 23-tól aug. 12-ig tartó az olimpiad megtekintésére kirándulást rendez Bruxellesben 3 napi, Londonban 5 napi és Amszterdamban 7 napi tartózkodással. Részvételi díj: Biharpüspöktől Biharpüspökig gyorsv. III., hajó II., csoportutlevél, vizumok, szállodák, borralékok beleértve 16 ezer lej. Jelentkezni f. évi június 15-ig lehet, kötelezettség nélküli előjegyzésről mielőbb gondoskodni azonban azért ajánlatos, hogy a rendezőségnek módjában álljon az Amszterdamban való elszállásolásról, tekintettel a nagy idegen forgalomra, mielőbb intézkedni. — Részletes programot a szakosztály Kolozsvár, Strada Cogălniceanu No. 7. válszabélyeg beküldése mellett küld.

Szerkesztői üzenet

H. L. Csikszentmárton. Az ügyben, annak kényes természetére való tekintettel, mi is nyomozást folytatunk. Mig ez eredményt nem produkál, várunk kell.

A szív legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy a forrón szeretett jó édes-
apa, nagypapa, após, testvér és rokon

Horatsek Emil
nyug. vasuti főszertárnok

életének 69-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek áhitatos főlvétele után visszaadta lelkét Teremtőnek.

Temetése f. hó 13-án vasárnap d. u. 4 órakor lesz a bolonyai róm. kath. temető kápolnájából.

Lelkiúdvéért az engesztelő szent mise áldozat f. hó 14-én hétfőn reggel lesz a róm. kath. plebánia templomban az Egek Urának bemutatva.

Drága halottunk Isien veled!

A gyászoló csa'ád.

ARAD, PIATA AVRAM IANCU.

